

D • N

3/10 1948

Valstriden i USA

Det amerikanska presidentvalet är ännu en månad avlägsnat, men valkampanjen har sedan veckor nått ett maximum av intensitet. Truman och Dewey har just avslutat resor i västern och mellanvästern med tal i ett tjugotal stater för hundratusentals väljare på programmet. Wallace har besökt en rad stater i den konservativa södern; han har visat sitt personliga mod genom att fortsätta oberoende av alla demonstrationer, men har säkerligen inte vunnit många väljare. Thurmond, talesman för den traditionella sydstatsiden om "de vitas välde", har stannat inom det område, från Virginia till Texas, där negrerna, tillräckligt många för att oroa den vita majoriteten, är sär-

frållna genom lagstiftning och sedvänjor.

Resultatet anses emellertid vara givet. Enligt den senaste opinionsundersökningen skulle 44 procent av de väljare som fattat ståndpunkt rösta på Dewey, 31 procent på Truman, 4,4 procent på Thurmond och 3,6 procent på Wallace. I praktiken skulle detta betyda seger för Dewey i så gott som alla nordens och västerns stater. Endast ett tiotal sydstater kan med säkerhet beräknas gå till Truman eller hans demokratiska konkurrent Thurmond. Tendensen markeras ytterligare av att staten Maine, som väljer ett par månader i förväg, givit republikanerna en sällsynt överväldigande majoritet. Om valutgången blir den

väntade, återställes det läge som trots Rooseveltperiodens långa avvikelser ter sig som det ordinarie i amerikansk politik: demokraterna (eventuellt med Thurmonds riktning på flygeln) blir ett sydstatsparti med stöd av radikala minoritetsgrupper, företrädesvis bland arbetarna, i andra delar av unionen.

Orsaken till att denna förskjutning inträtt efter sexton års demokratiskt styre torde främst ligga i själva långvarigheten av detta styre. En redan år 1944 använd paroll, "Har ni inte fått nog?", har i sin förkortade form "Nog, eller hur?" varit republikanernas stora tillgång. I fråga om utrikespolitiken företräder partierna samma framtidsprogram, men oppositionen kan med framgång och icke utan skäl peka på den demokratiska eftergiftspolitiken gentemot Hitler och ännu mer Stalin; partiet vinner sannolikt på detta sätt många väljare, särskilt inom den väldiga majoritet som är förbittrad på Rysslands expansion, icke minst bland invandrarna från stater som under de senaste åren genom västmakternas svaghet eller undfallenhet förts under ryskt välde. Inrikespolitiskt föreligger en liknande situation såtillvida som de höga priserna och inflationen skyllas på det demokratiska styret. Här finns emellertid skilda framtidslinjer. Republikanerna talar om "statens döda hand" och kommer antagligen att verka för en begränsning av statsdriften och överförande till privata företag av rätten att utnyttja anläggningar och produktionsmedel som nu kontrolleras av unionen. Truman kräver den av fackföreningarna angripna Taft-Hartley-lagens avskaffande, medan Dewey försvarar den nya lagen. En positiv social politik kan man dock vänta sig av båda partierna — på den punkten har Dewey likaväl som vicepresidentkandidaten Warren gjort respektabla insatser som guvernör. Majoriteten av arbetare i det industrialiserade Norden röstar säkerligen som vanligt på det demokratiska partiet, men den republikanska minoriteten inom dessa grupper kan antas bli större än vid de senaste fyra valen.

Det jordskred som väntas behöver emellertid inte orsakas av en massflykt av väljare från Truman till Dewey. De båda minoritetskandidater som har någon betydelse försvarar det demokratiska partiet till fördel för dess motståndare. Wallace beräknas inte vinna någon större del av de radikala väljarna — hans allt tydligare proryskhet har blamerat honom just hos de fattiga arbetare till vilka hans sociala patos appellerar, ty dessa arbetare är till stor del katoliker. Men de väljare han vinner skulle eljest rösta för Truman; i några nordstater är därför tänkbart att Wallace spelar Dewey segern i händerna. Lika paradoxal är situationen i södern. Dixiekraaten Thurmond (efter söderns nationalsång Dixie) antas nu nå majoriteten i flera av de "egentliga" sydstaterna, såsom Mississippi, Alabama och Syd-Carolina, och i flera mindre solitt demokratiska stater (Virginia, Nord-Carolina, Tennessee) kan hans röstetal bli tillräckligt för att göra republikanerna till den största av de tre konkurrerande riktningarna. Sydstatsmännens reaktion mot Trumans modiga och energiska arbete för rasernas likställighet leder därför måhända till att hans parti får färre elektororöster vid presidentvalet än någon gång sedan rekonstruktionsperioden efter inbördeskriget.

Från allmänmänsklig synpunkt är denna tendens till reaktion i södern det smärtsammaste i 1948 års valkampanj. Denna tendens framgår icke blott av Thurmonds framgångar, utan av mycket annat, bland annat den reaktionäre Talmadges seger vid de demokratiska primärvalen till guvernörskandidat i Georgia. Inom södern har dels den gamla ideologin om de vitas obetingade välde, dels kravet på att dessa frågor skall behandlas av sydstaterna själva, icke av unionen, vunnit ökad aktualitet och styrka genom Trumans radikala förslag. Visserligen har antalet negerväljare i de elva utpräglade sydstaterna stigit från 150.000 till 700.000 sedan 1944, men vad som hänt visar att en snabb avveckling av hela det förhålliga segregationssystemet möter utomordentliga svårigheter. Det bör dock till slut understrykas att på detta område båda de

stora partiernas majoriteter för första gången i USA:s historia intar samma framstegsvänliga hållning.